

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม โดยทำการศึกษปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก และครูแผนกช่างที่เปิดทำการสอนระบบทวิภาคี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำนวน 281 คนได้มาจากการสุ่มแบบไม่เป็นสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 257 คน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีใน 6 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 39 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล การเรียนการสอน และด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน จำนวน 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .21-.86 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 ได้รับแบบสอบถามคืนรวมทั้งสิ้น 233 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.66 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสหสัมพันธ์อย่างง่าย การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) แล้วทำการแปลผลและ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย ความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า
มี 2 ปัจจัยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนนความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัย
ด้านครู ขาดงาน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้าน
สถานประกอบการ และปัจจัยด้านชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการบริหารงานวิชาการ
เรียงตามลำดับคะแนนความสำคัญได้ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา
และพัฒนาผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของ
หลักสูตร
3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จากปัจจัยทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้าน
นักเรียน ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
แล้วนำมาคัดเลือกปัจจัยแต่ละด้าน ปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ
ในระบบทวิภาคีที่ดีที่สุดมี 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านนักเรียน
ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยด้านสถานประกอบการ
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แยกตามสาขาประเภทวิชาได้ดังนี้
 - 3.1 สาขาประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการใน
ระบบทวิภาคี โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านครู ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
พหุคูณสะสมทั้ง 3 ปัจจัย .66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ปัจจัยรวมกันสามารถ
ทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2
ได้ร้อยละ 43.10
 - 3.2 สาขาประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการใน
ระบบทวิภาคี ที่ดีที่สุดจากตัวพยากรณ์ คือ ปัจจัยด้านชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
สะสม .71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยนี้สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการใน
ระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 50.40

3.3 สาขาประเภทวิชาเกษตรกรรม มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี โดยเรียงลำดับความสำคัญจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านนักเรียน ตามลำดับทั้งสองปัจจัยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม .84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยทั้งสองรวมกันสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 70.10

3.4 สาขาประเภทวิชาศิลปกรรม มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม .77 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยนี้สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 59.30

3.5 สาขาประเภทวิชาคหกรรม มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี เรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม .82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยนี้สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 66.90

4. สร้างสมการพยากรณ์ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ในปัจจัย 6 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านครู (X_2) ปัจจัยด้านนักเรียน (X_3) ปัจจัยด้านสถานประกอบการ (X_4) ปัจจัยด้านชุมชน (X_5) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (X_6) ในภาพรวมปรากฏว่ามี 4 ปัจจัยเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านสถานประกอบการตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของ 4 ปัจจัย .68 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 45.70 เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .58 + .24 (X_3) + .22 (X_2) + .18 (X_6) + .17 (X_4)$$

ถ้าพิจารณาเป็นสาขาประเภทวิชา สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

4.1 สาขาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จะมีอยู่ 3 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (X_6) ปัจจัยด้านนักเรียน (X_1) และปัจจัยด้านครู (X_2) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมทั้ง 3 ปัจจัย .66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สาขาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 43.10 เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .56 + .19 (X_6) + .34 (X_1) + .26 (X_2)$$

4.2 สาขาประเภทวิชาพาณิชยกรรม จะมี 1 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านชุมชน (X_5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม .71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สาขาประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้ร้อยละ 50.40 เมื่อนำค่าสถิติที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ จะได้สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.05 + .46 (X_5)$$

4.3 ประเภทวิชาเกษตรกรรม จะมีอยู่ 2 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านชุมชน (X_5) และปัจจัยด้านนักเรียน (X_1) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมทั้ง 2 ปัจจัย .84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สาขาประเภทวิชาเกษตรกรรม ได้ร้อยละ 70.10 เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .89 + .33 (X_5) + .46 (X_1)$$

4.4 ประเภทวิชาศิลปกรรม จะมีอยู่ 1 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม .77 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา

ภาคตะวันออก 2 สาขาประเภทวิชาศิลปกรรม ได้ร้อยละ 59.30 เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด มาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.31 + .52 (X_1)$$

4.5 ประเภทวิชาคหกรรม จะมีอยู่ 1 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (X_6) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม .82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 สาขาประเภทวิชาคหกรรม ได้ร้อยละ 63.20 เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.62 + .62 (X_6)$$

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญจากการค้นพบมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 มีปัจจัยที่ส่งผลดังต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานประกอบการ และปัจจัยด้านชุมชนตามลำดับที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู และอีก 4 ปัจจัยอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานประกอบการ และปัจจัยด้านชุมชนตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่เรียนในระบบทวิภาคี ระยะเวลาที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จะใช้เวลาเรียน 3 ปี ประสบการณ์ในการทำงานจะมากขึ้น สถานประกอบการบางแห่งจะมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้เช่น ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ค่าเช่าที่พักหรือจัดที่พักอาศัย ค่าชุดฝึกหรือชุดนักเรียน-นักศึกษา ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันอุบัติเหตุ / ประกันชีวิต (กัญญา

วิริยวรรณ, หน้า 117) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงกรานต์ โพธิ์ภิรมณ์ (2545, หน้า 84) ที่สถานประกอบการให้คำตอบแทนต่ำกว่างานที่นักศึกษารับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการบางแห่งเห็นว่า นักศึกษาเป็นพนักงานส่วนหนึ่งของสถานประกอบการ จึงให้ทำงานเหมือนพนักงานทั่วไป หรืออาจจะมองว่านักศึกษาเข้ามาฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อฝึกหาความรู้ จึงให้คำตอบแทนในระดับต่ำเท่ากับช่างฝึกหัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ อมรปิยะพงศ์ (2544, หน้า 88) อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจ ตกต่ำ สถานประกอบการต้องลดค่าใช้จ่าย หรืออาจเป็นนโยบายที่ต้องการสอนนักศึกษาให้รู้ว่าเงินเป็นสิ่งที่หายาก เพื่อให้รู้จักคุณค่าของเงินที่ได้มาและให้รู้จักประหยัดในการใช้จ่ายเงิน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้อีกทางหนึ่ง การจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี มิใช่เพียงจะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้เท่านั้น แต่ยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทันกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งนี้เนื่องจากผลผลิต คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคี จะมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร คุรุภัณฑ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของสถานประกอบการที่เขาเหล่านั้นได้ใช้ฝึกอยู่ในระหว่างการเป็นนักเรียนระบบทวิภาคี สถานประกอบการจะได้ประโยชน์ตรงจุดนี้ และยังเป็นการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการได้ดี อีกด้วย

1.2 ปัจจัยด้านครู ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวัดผลและการประเมินผลเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา ผลการเรียนการสอนจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นสำคัญ ซึ่ง ประดิษฐ์ อุปัญ (2524, หน้า 234-235) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนที่สามารถก่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียน-นักศึกษา ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของนักเรียน จิตวิทยาการเรียนรู้อัจฉริยภาพ การสอน เนื้อหาวิชาในหลักสูตร เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการสอน หลักและวิธีการประเมินผล นอกจากนี้ยังสามารถวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เหมาะสมกับความสามารถและระดับของผู้เรียน รวมทั้งการรู้จักแบ่งเนื้อหาหลักสูตรที่จะสอน เสาะหาและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน จัดรูปแบบกิจกรรมการสอน และกำหนดวิธีการประเมินผลได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527, หน้า 70-71) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ปัจจัยด้านการสอนและการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย ความพร้อมและความสนใจของครูผู้สอน วิธีสอน เนื้อหาที่สอน การใช้เวลาที่สอน และการวัดผลของครู ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญทั้งสิ้น

1.3 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดูแลอาคารเรียนและอาคาร โรงฝึกงาน ควรให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ ทั้งนี้

อาจเนื่องจากการจัดสภาพพื้นที่ทั้งอาคารเรียนและ โรงฝึกงาน จะต้องจัดพื้นที่ในการฝึกปฏิบัติให้เหมาะสม ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอแก่นักเรียน มีการจัดกิจกรรม 5 ส. ในสถานที่ฝึกปฏิบัติจะต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นระเบียบสะดวกต่อการใช้งาน มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการทำงานอย่างเพียงพอ มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่อาคารเรียนและ โรงฝึกงานที่เข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา จะต้องจัดสภาพพื้นที่ที่เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติ สถานศึกษาเป็นผู้คัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมทั้งในด้านสภาพพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน ตามข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ (กรมอาชีวศึกษา, 2541, หน้า 27) กอปรกับสถานที่ฝึกปฏิบัติของนักเรียนนั้นเป็นสถานประกอบการที่ดำเนินการธุรกิจจริง ๆ ต้องจัดสภาพพื้นที่ให้เกิดการผลิตสูงสุด มีสินค้าออกไปสู่ผู้บริโภคจริง ๆ จึงเป็นผลดีแก่นักเรียน-นักศึกษาที่ได้ประสบกับสภาพบรรยากาศของการทำงานที่เป็นรูปธรรมในชีวิตจริง ตามแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการที่ดีของ Flippo (1984, p. 334) กล่าวว่า การจัดสถานที่หรือบริเวณที่ทำงานตลอดจนสภาพการทำงานที่ดี มีความสะดวกสบายขณะปฏิบัติงาน มีห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องพักผ่อน ตลอดจนมีความปลอดภัยในการทำงานเพียงพอจะเป็นผลให้คนทำงานเกิดความมั่นใจในการทำงานที่ดี

1.4 ปัจจัยด้านผู้บริหารข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้ร่วมงานตามความรู้ความสามารถ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียน จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจของข่ายงาน ทั้ง 4 ด้าน คือ เรื่องการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดแหล่งความรู้และการนิเทศการเรียนการสอน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะดำเนินไปจนประสบผลสำเร็จ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 415) ได้กล่าวถึงแนวการบริหารของโรงเรียนไว้กว้าง ๆ ไว้ว่าผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการวางแผนงานของโรงเรียน โดยการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานเมื่อทำงานไปแล้วจะต้องกำกับติดตามและนิเทศงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ครุจะต้องผลิต จัดหาสื่อเพื่อนำไปใช้ประกอบการสอน ภายในโรงเรียนจะต้องมีมุมหนังสือ ห้องสมุด ให้เหมาะสมตามสภาพของโรงเรียน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และมีการประเมินผลงานทั้งหมดที่กล่าวมาจะสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คีใจ (Kijar, 1987, p. 829-A) พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานวิชาการ มีการวางแผนที่ดี จัดบุคลากรที่เหมาะสมกับงาน มีการประสานงานการนิเทศงานกำกับติดตามและประเมินผลงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิชาการอย่างแท้จริง

1.5 ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ควบคุมการฝึก ทั้งนี้เนื่องจากสถานประกอบการที่มีนักเรียนทวิภาคีฝึกอาชีพอยู่ในสถานประกอบการ จำเป็นต้องมีผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน หรือจัดครูฝึกหรือผู้ควบคุมการฝึก ให้เป็นที่เล็งในการดูแลนักเรียน แก้ปัญหาให้นักเรียน การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทั้งเรื่อง การเรียนและเรื่องส่วนตัวของนักเรียน ผู้ควบคุมการฝึกจะช่วยลดความสับสนในการปรับตัวในการ ทำงานได้ และยังให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น รักการฝึกปฏิบัติ ตั้งใจเรียนตั้งใจ ฝึกปฏิบัติ จนเกิดทักษะความชำนาญบรรลุวัตถุประสงค์การเรียน สอดคล้องกับ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2540, หน้า 129) ให้ความเห็นว่า ครูฝึกหรือผู้ควบคุมการฝึก ควรให้เวลากับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ก่อนที่จะไปฝึกปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประคอง บุญเจิม (2537, หน้า 229) ให้ความเห็นว่า ครู(ผู้ควบคุมการฝึก) ควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ กระทำทุกอย่างที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความงอกงามทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติ ปัญญา

1.6 ปัจจัยด้านชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะครูและผู้ปกครองควรมีส่วนร่วม ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับ การมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งใน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ศักดิ์ สิทธิและเชลย (2542, หน้า 168) เห็นว่า สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรจะต้องดำเนินการ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาตามนโยบายการกระจายอำนาจ สอดคล้องกับ เกษม ศิริสัมพันธ์ (2525, หน้า 14-15) และ ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2522, หน้า 21) ได้ให้ทักษะต่อการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพทั้งปัจจุบันและอนาคตว่า ต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ การสนับสนุน และมีบทบาทต่อการศึกษานักเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัย ความคิดเห็น ความร่วมมือ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานและการจัดกิจกรรมของครูบรรลุเป้าหมาย ทางการศึกษามากยิ่งขึ้น และ สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2542, หน้า 32) กล่าวถึง ปฏิรูปการศึกษาว่าจะต้องมี ส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างจริงจัง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา และการติดตามประเมินผล

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษา

ภาคตะวันออก 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ การศึกษาและพัฒนาผู้สอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและ องค์ประกอบของหลักสูตร

2.1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนพิจารณาเลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดแผนการเรียนในโรงเรียนจะต้องจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจและความสามารถ ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องบูรณาการระหว่างความรู้กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนพัฒนาจิตใจ เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความสุข สอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2532, หน้า 180) ที่อธิบายการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม จัดบรรยากาศชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้ำคิด ล้ำทำ ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ดีงาม การจะทำในลักษณะนั้นได้ครูผู้สอนจะต้องจัดตารางสอน คือ กำหนดวิชา และเวลาสำหรับการเรียนการสอนให้ละเอียดในแต่ละสัปดาห์ (ภิญโญ สาร, 2519, หน้า 443) ระหว่างครูกับนักเรียนเกี่ยวกับวัน เวลาและวิชาที่สอนตลอดสัปดาห์และได้เสนอหลักในการจัดตารางสอนไว้หลายอย่าง เช่น ต้องบรรจุวิชาและเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนด การจัดวิชาใดก่อนหลังต้องคำนึงถึงผู้เรียนและผู้สอนด้วย และเฉลี่ยปริมาณชั่วโมงที่สอนของครูให้พอ ๆ กัน แต่ถ้าในกรณีบางพื้นที่ขาดแคลนครู การจัดครูเข้าสอนต้องยึดหลักพึ่งตนเองก่อน (กรมสามัญศึกษา, 2526, หน้า 8-17) โดยการสำรวจความพร้อมของโรงเรียน ก่อนจัดทำแผน กำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนของแต่ละวิชาโดยดูความถนัดของครูผู้สอนว่าวิชาเอกที่เรียนมา วิชาที่สนใจหรือมีประสบการณ์มาก่อน จะทำให้การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตรที่กำหนดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหานักเรียน-นักศึกษาที่ออกไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นกระบวนการชี้แนะ และบริการช่วยเหลือครูในการวางแผนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีแก่นักเรียน ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่ง กรมสามัญศึกษา (2532, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการนิเทศว่าเป็นการจัดการให้เกิดความร่วมมือ หรือประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และยังสอดคล้องกับ สันต์ ธรรมบำรุง (2524, หน้า 10) กล่าวว่า เป็นการช่วยเหลือ การแนะนำ การชี้แนะ การบริการความร่วมมือ การปรับปรุง ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ดังที่ กรมอาชีวศึกษา (2538, หน้า 8) ได้ระบุหน้าที่อาจารย์นิเทศไว้ว่า เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษาในการสอนงานและประเมินผลแก่ครูผู้ฝึก ติดตามความก้าวหน้าในการฝึกอาชีพของนักเรียน พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และรายงานผลการนิเทศ ดังนั้น การจัดการนิเทศควรมีการวางแผน การจัดตารางการนิเทศและติดตามผล มีการกำหนดบุคคลที่จะออกไปนิเทศอย่างชัดเจน เพื่อความมีประสิทธิภาพทั้งการนิเทศและปฏิบัติ

งานด้านการสอน เพราะการนิเทศจะทำให้เกิดผลต่อการนำปัญหาที่ได้พบมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูสามารถเลือกใช้เครื่องมือวัดผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาและหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากการวัดผลและการประเมินผลจะต้องพิจารณาลักษณะของจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัด และเครื่องมือที่ใช้วัดเป็นองค์ประกอบ ครูจะต้องทำการวัดผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบว่าตนเองมีความถนัดในด้านใดเพียงใด เพื่อจะได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุถึงจุดสุดยอดของศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ดังนั้น ครูควรควรตระหนัก (กรมสามัญศึกษา, 2534, หน้า 4, 32-33) ในเรื่องการประเมินผลระหว่างภาคเรียนแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่านักเรียนเข้าใจบทเรียนแต่ละตอนดีเพียงใด ครูและนักเรียนจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนในสิ่งที่ไม่เข้าใจให้เข้าใจยิ่งขึ้น การประเมินผลเป็นการค้นพบศักยภาพที่แท้จริง มิใช่อยู่ที่การทดสอบอย่างเดียวจริงอยู่ในส่วนของผู้เรียนนั้น เครื่องบ่งชี้ความถนัดและความสามารถอยู่ที่ผลการเรียน แต่ในส่วน of ครู นอกจากจะประเมินผลการเรียนแล้ว ครูควรประเมินพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออกในการประกอบกิจกรรม ต่าง ๆ ในห้องเรียน ได้อีกด้วย ดังนั้น ครูต้องอาศัยการวัดผลและการประเมินผล (วีระ ตันตระกูล, บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เล่นวารี, 2535, หน้า 234) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนกับการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

2.4 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ เกิดทักษะ เจตคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และยังรวมถึงเอกสารด้านหลักสูตร กระบวนการสอนของครู หลักสูตรมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุจุดหมายตามหลักสูตรที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ แนวทางในการจัดกิจกรรม หรือการสอนย่อมแตกต่างกันตามสภาพและลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนได้อย่างเหมาะสม (สุมิตร คุณากร, 2523, หน้า 137) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังหมายถึงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การจัดตารางสอน การจัดครูผู้สอนประจำวิชา วิธีการสอนของครูและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2527, หน้า 156-157)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในภาพรวมมี 4 ปัจจัยที่ส่งผลได้ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านสถานประกอบการ

3.1 ปัจจัยด้านนักเรียน นักเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะนักเรียนที่เรียนในระบบทวิภาคีจะต้องเข้าใจการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีซึ่งเป็นการเรียนอาชีวศึกษาระบบหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ปวช. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) นักเรียนจะต้องเรียนในสถานศึกษาและฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพและมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการหรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่ในปัจจุบันนี้ระบบการเรียนมี 2 ระบบ คือ ระบบภาคปกติ และระบบทวิภาคี การที่จะเลือกเรียนนั้นขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนักเรียน ซึ่ง วิจิตร ศรีสะอ้าน (2533, หน้า 8) ได้ให้แนวคิดในการศึกษาต่อไว้ว่า การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในวิชาใดได้อย่างเหมาะสม สิ่งที่ต้องคำนึงได้แก่ ต้องรู้จักตนเอง นิสัย สติปัญญา เป้าหมายในชีวิต สภาพเศรษฐกิจและครอบครัว สิ่งเหล่านี้สามารถที่จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

3.2 ปัจจัยด้านครู ครูมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพราะการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 106) จะต้องอาศัยครูเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ จากการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527, หน้า 70-71) ในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาโดยพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ปัจจัยด้านการสอนและการประเมินผล ได้แก่ ความพร้อมและความสนใจของครูผู้สอน วิธีการสอนเนื้อหาที่สอน การใช้เวลาสอนและการวัดผลของครูล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ชาญชัย อาจิณสมภาร (2538, หน้า 35-36) ได้กล่าวถึงครูที่มีประสิทธิภาพ จะมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสอนของตน โดยครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพ ที่สอนมีทักษะในการใช้เทคนิค เข้าใจในความรู้ในสาขาอื่น ๆ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

ดังนั้น ปัจจัยด้านครูผู้สอน จึงมีความสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ ถ้าครูไม่มีการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ใช้สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ฝึกให้เด็กได้แสดงความรู้ด้วยตนเอง ย่อมส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

3.3 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โรงเรียนที่มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องประกอบด้วยห้องเรียนและมีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ครบ อาทิเช่น ห้องปฏิบัติการแต่ละหมวดวิชา ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องพิเศษ ห้องฝึกงานตามหมวดวิชาที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริง โดยมีการวางแผนผังเป็นสัดส่วนที่สะดวกในการจัดการเรียนการสอน โดยโรงเรียนได้จัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบที่กำหนดอาคารเรียน อาคารประกอบ สนาม สวนหย่อม นอกจากนั้นได้มีการจัดอาคารสถานที่บริการสนับสนุนการสอนไว้อย่างครบถ้วน เช่น มีห้องประชุม ห้องแนะแนว ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา เพื่อประโยชน์ในการใช้จัดกิจกรรม มีห้องพักรู ห้องน้ำสำหรับครูและนักเรียน มีอาคารสถานที่ซึ่งจัดเพื่อส่งเสริมนันทนาการ พักผ่อน ที่จัดไว้อย่างสวยงาม เป็นระเบียบ มีสถานที่นั่งพักผ่อน ร่มเงาต้นไม้และมีไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเสริมบรรยากาศให้สวยงาม มีอาคารโรงอาหารที่สามารถรองรับนักเรียนได้ทั้งหมด และมีสนามกีฬา สำหรับออกกำลังกาย อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมอย่างมาก (หวน พันธุ์พันธ์, 2528, หน้า 72)

3.4 ปัจจัยด้านสถานประกอบการ มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะสถานประกอบการนั้นถือว่าเป็นสถานศึกษาแห่งที่ 2 ที่จะให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติแก่นักเรียน ผู้ที่รับผิดชอบในสถานประกอบการจะต้องประสานงานกับสถานศึกษาช่วยดูแลนักเรียนที่ฝึกปฏิบัติงานในโรงงาน หากมีปัญหาในการปฏิบัติงาน สถานประกอบการก็สามารถที่จะแจ้งให้สถานศึกษาทราบ เพื่อที่จะแก้ปัญหาาร่วมกัน การเรียนในสถานประกอบการต้องคำนึงถึงหลักสูตรและเนื้อหารายวิชา ว่าในระยะเวลา 3 ปีนั้น ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดฝึกอบรมและให้ความรู้ในด้านหลักสูตร เนื้อหารายวิชาตลอดจนการจัดอาชีวศึกษาให้กับบุคลากรในสถานประกอบการโดยสถานประกอบการไม่เสียงบประมาณและวัสดุมากนัก เพราะนักเรียนที่เข้าไปฝึกงานนั้น เป็นช่วงกึ่งฝีมือที่มีความรู้พื้นฐานทางช่างอยู่แล้ว สถานประกอบการและสถานศึกษา จึงมีผลประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพประเภทอุตสาหกรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สมมาตร สุนศักดิ์ (2534, หน้า 122) กล่าวว่าไว้ว่าวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน คือการเพิ่มทักษะในงานอาชีพและมุ่งให้นักเรียนได้รับความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี แยกตามสาขาช่างได้ ดังนี้

1. สาขาวิชาอุตสาหกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านครู ทั้งนี้เนื่องจากสาขาอุตสาหกรรมมีอยู่ด้วยกันหลายแผนกช่าง เช่น ช่างกล ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ แผนกเหล่านี้ต้องมีการจัดพื้นที่ในการติดตั้งเครื่องจักร ก่อนที่จะติดตั้งนั้นจะต้องมีการวางแผนว่า

เครื่องจักรแต่ละชนิดหรืออุปกรณ์แต่ละอย่างควรจะต้องจัดไว้ตรงจุดใดบ้าง สถานศึกษานั้นจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อุทัย บุญประเสริฐ (2528, หน้า 76) ได้เสนอแนะไว้ว่า สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้ 1. จะต้องมีความพร้อม ด้านพื้นที่บริเวณอาคาร ห้องเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ 2. มีความเหมาะสม ในการเลือกที่ตั้งของโรงเรียน 3. มีความปลอดภัยในการทำงาน จากที่กล่าวมาจะสอดคล้องกับข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาอาชีพ (กรมอาชีวศึกษา, 2541, หน้า 27) กอปรกับสถานที่ฝึกปฏิบัติของนักเรียน-นักศึกษานั้น สถานศึกษาที่จัดสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสภาพจริงและทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน นักศึกษาที่เรียนทวิภาคีในสถานศึกษาปกติจะเรียนประมาณ 1-2 วัน และจะต้องไปฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ การที่จะรู้ผลว่านักเรียนปฏิบัติงานได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึก ในขณะที่มีการฝึกปฏิบัติ จะมีครูในสถานศึกษาไปนิเทศเพื่อดูว่านักศึกษาทวิภาคีมีปัญหาในการทำงานหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ดุสิต ทิวถนอม (2539, หน้า 85) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนั้นเป็นการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาการทำงานของครูและบุคลากรอย่างจริงจังต่อเนื่องและเป็นกระบวนการ เพื่อให้การศึกษาของนักเรียนก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สาขาวิชาพาณิชยกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านชุมชน ทั้งนี้เพราะว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้ปกครองควรจะต้องเข้ามามีส่วนในความสำคัญต่อการศึกษาของตนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองจะต้องรับรู้ผลทางการเรียนของเด็ก ดังที่ ก่อ สวัสดิพาณิชย์ (2522, หน้า 21) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่จะได้รับรู้ผลการเล่าเรียนของเด็ก ถึงแม้จะไม่ได้มีความรับผิดชอบในกิจการของโรงเรียนเต็มที่ก็ตาม แต่ผลการเรียนจะตกไปอยู่กับผู้ปกครอง และ เกษม ศิริสัมพันธ์ (2525, หน้า 14-15) ได้ให้ทัศนะต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทั้งปัจจุบันและอนาคตว่าต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ให้การสนับสนุน ส่วน สิพนนท์ เกตุทัต (2518, หน้า 31) ให้ทัศนะว่า ครอบครัวในสังคมเมืองส่วนใหญ่ มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการศึกษามากกว่าสังคมในชนบท และมีโอกาสที่จะส่งบุตรเข้าเรียนในระดับสูง ๆ เพื่อนำวิชา ความรู้ที่ได้ศึกษามาประกอบอาชีพจากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527, หน้า 70-71) พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาโดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. สาขาวิชาเกษตรกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาที่มีอยู่ในท้องถิ่น นอกจากจะมาในรูปแบบของการเงิน วัสดุ สิ่งของ แรงงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กได้อย่างดีด้วย เช่น ใช้บุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากร ในฐานะผู้มี

ประสบการณ์และความชำนาญสูง การศึกษาลักษณะและสภาพทางภูมิศาสตร์อาจเป็นบทเรียนโดยตรง หรืออาจให้เป็นส่วนเสริมประสบการณ์ในการเรียน และสภาพชีวิตจริงในสังคม (อุทัย บุญประเสริฐ, 2528, หน้า 151-152) สอดคล้องกับทัศนะของ เกษม ศิริสัมพันธ์ ที่ว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านักเรียนได้เข้ามาศึกษาจากสภาพจริงในท้องถิ่น จะทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง โดยชุมชนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

4. สาขาศิลปกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร เพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารวิชาการ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียนและระบบการบริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2537, หน้า 70-71) และในระบบของการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญ ที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ก, หน้า 3) ในการปฏิบัติงานด้านผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเข้าใจมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนการสอนและมาตรฐานการบริหาร/โรงเรียน โดยมาตรฐานการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน นั้น ต้องเน้นกระบวนการที่ใช้แผนเป็นเครื่องมือ ดังนั้น ปัจจัยการบริหารโรงเรียนจึงส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 จ, หน้า 54) สอดคล้องกับ แมททอกซ์ (Mattox, 1978, p. 6061-A) พบว่า ในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการสอนของครู การพัฒนาครู ปฏิบัติการนิเทศการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก, หน้า 83) ได้กำหนดบทบาทผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับงานวิชาการไว้ดังนี้ นิเทศควบคุม กำกับจัดการเรียนการสอนให้ครบตามขั้นตอน ของกระบวนการเรียนการสอนและจัดให้มีเอกสารประกอบการหลักสูตร สื่อ อุปกรณ์การเรียน การสอนอย่างเพียงพอตามความเหมาะสม เมื่อผู้บริหารได้ดำเนินการตามบทบาทและใช้กระบวนการบริหารให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนการสอนจะมีผลทำให้การจัดการเรียนการสอน มีคุณภาพ ดังนั้น อำนาจ เกทพ็อค (2541, หน้า 146) ได้กล่าวว่า งานวิชาการจะเกิดจากผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความรู้ในหลักสูตรและแนวคิดทางการศึกษาอย่างลึกซึ้งมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ดำเนินการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การนิเทศ และการวัดและการประเมินผล ดังนั้น ปัจจัยด้านผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

5. สาขาวิชาคหกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้เนื่องจากอาคารเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา จะประกอบไปด้วยอาคารที่ใช้ทำการเรียนการสอน อาคารประกอบอื่นๆ รวมทั้งบริเวณโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมที่ดี ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา และสังคมอย่างมาก (หวน พินทุพันธ์, 2528, หน้า 72) สอดคล้องกับ บาซิล (Basil, 1995 อ้างถึงใน สุเทพ การุณลักษณ์, 2539, หน้า 300-303) เห็นว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการวางแผนสิ่งอำนวยความสะดวก จะประกอบด้วยการกำหนดขนาดที่เหมาะสม และเพียงพอ มีระบบควบคุมสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ รูปแบบหรือรูปทรงที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน มีการจัดบรรยากาศที่เหมาะสม และใช้พื้นที่ที่ว่างมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

4. สมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

ผลการวิเคราะห์หาสมการของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีที่ดีที่สุดมี 4 ด้าน เรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านสถานประกอบการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม ทั้ง 4 ตัว.68 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 45.70 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 54.30 เกิดจากปัจจัยอื่น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ ดังนี้

4.1 ปัจจัยนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยนักเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องการมีทักษะในการทำงานสายอาชีพ แล้วตัดสินใจเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ (กรมอาชีวศึกษา, 2541, หน้า 13) คือ พัฒนาศักยภาพให้มีฝีมือความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมบุคลากรไว้ทดแทนการขาดแคลนในอนาคต นักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาในสายอาชีพต้องการที่จะมีทักษะฝีมือในงานอาชีพมากที่สุด เพื่อสามารถแข่งขันกับผู้อื่นในตลาดแรงงานได้ สอดคล้องกับ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541, หน้า 117) ให้ความเห็นในด้านหลักสูตรของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้มีทักษะทางด้านอาชีพ เพราะเป็นหลักสูตรสนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ นักเรียนจะเรียนทฤษฎีในสถานศึกษา 1-2 วัน และฝึกงานวิชาชีพ 3-4 วัน นักเรียนจึงมีโอกาสสัมผัสกับบรรยากาศของการทำงานจริงในสถานประกอบการและได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการ

ของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง เนื่องจากสถานประกอบการจะเป็นผู้จัดหลักสูตรการเรียนการสอน และเป็นตัวประเมินผลการเรียนให้นักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการและสถานศึกษากำหนดไว้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 11) ให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาในการฝึกอาชีพและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้เท่าเทียมกัน มีความรู้ ทักษะในสาขาอาชีพนั้น สามารถพัฒนาดตนเองให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น ปัจจัยด้านนักเรียนส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 และเป็นตัวพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีที่ดีที่สุด

4.2 ปัจจัยด้านครู ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ในการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ทั้งนี้เพราะครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการสอนในสถานศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และหลักสูตรการเรียนการสอนฉบับปัจจุบัน สามารถใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและสถานประกอบการ ใช้คู่มือครูและแผนการสอนตามประเภทและสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อประกอบการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในปัจจุบันนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่รับภาระการสอนที่หนักมาก และครูบางคนต้องต้องรับภาระงานบริหาร งานสนับสนุนการสอนด้านอื่น ๆ รวมทั้งกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ด้วย ทำให้ไม่สามารถศึกษาค้นคว้า และเตรียมการสอนได้เต็มที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527, หน้า 70-71) ที่ทำการศึกษารื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา และยังศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบการผลิต พบว่า ครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา เป็นผู้ที่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียน จิตวิทยาการสอน เนื้อหาวิชาในหลักสูตร เทคโนโลยี วิธีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการเรียนการสอนจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านครูผู้สอนเป็นสำคัญ ดังนั้น ปัจจัยด้านครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 และเป็นตัวพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีที่ดีที่สุด

4.3 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ทั้งนี้เพราะ อาคารสถานที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา ซึ่งอาคารสถานที่ ที่บริเวณโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีผลต่อสุขภาพทางกาย สุขภาพจิตของนักเรียน รวมทั้งจิตวิทยาการเรียนรู้ ดังที่ บาซิล (Basil, 1995

อ้างถึงใน สุเทพ การณย์ลัญจกร, 2539, หน้า 26-46) กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับความเป็นเจ้าของและความมั่นคงอันเป็นความสำคัญสุดของพื้นฐานการเรียนรู้ นักเรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในพื้นฐานด้านจิตวิทยาส่วนบุคคลและจะมีความคล้ายคลึงในกลุ่มความต้องการพื้นฐานของสังคม การคงสภาพการเรียนรู้ ย่อมมีความเข้มข้นขึ้น เมื่อมีการใช้สิ่งเร้ามากกว่าหนึ่งอย่างในกระบวนการเรียนรู้ ความคล้ายคลึงกันระหว่างสถานการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนกับสถานการณ์นอกโรงเรียนที่จัดไว้สำหรับนักเรียนยิ่งมากเท่าไรการถ่ายโยงการเรียนรู้จะมากขึ้นเท่านั้นเวลาที่เหมาะสมที่จะเปิดตัวนักเรียนสู่สถานการณ์เรียนรู้เรื่องใหม่ ใด ๆ ก็คือ เมื่อเขาารู้สึกว่าจำเป็นจะต้องได้รับการสอนอะไรก็ตามที่จะนำมารวมไว้ในสภาพการณ์การเรียนรู้ นักเรียนจะตอบสนองต่อประสบการณ์ทางการเรียนรู้เมื่อเขาได้รับแรงจูงใจแล้วเท่านั้น และ การเรียนรู้โดยบังเอิญจะเกิดขึ้นจากจิตได้สิ่งแวดล้อมที่ทำนายไม่ได้ และ สมศักดิ์ สีนธุระเวช (2542, หน้า 174-175) เห็นว่า การมุ่งสู่คุณภาพการศึกษาจะประสบความสำเร็จนั้น โรงเรียนหรือสถานที่สำหรับการศึกษาคงต้องมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่เป็นระเบียบเรียบร้อยรวมถึง สิ่งแวดล้อมในการทำงานของผู้บริหาร ครู บุคลากร และที่สำคัญคือ ห้องเรียนที่ดีจะก่อให้เกิดคุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ โดยมีเกณฑ์ในการสร้างคนที่มีคุณภาพและช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เมื่อเขาไปเรียนแล้วเกิดปัญญา เกิดความคิด เข้าใจโลก เข้าใจตนเองและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ สร้างปรัชญาความคิดเชิงบูรณาการได้สอดคล้องกับวิธีการดำเนินชีวิตจริงในความเป็นมนุษย์ ต้องกล่อมเกล่าหัวใจผู้เรียนให้นึกถึงส่วนรวม เสียสละ ทำประโยชน์ให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติ พัฒนาผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนรู้ รักการเรียนรู้ ต้องเน้นย้ำทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิดระดับสูง และโครงสร้างกระบวนการคิด ความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบ การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การทำงานเป็นทีม และมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผู้สอนต้องใช้รูปแบบและยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้เรียน และ หวน พินธุพันธ์ (2528, หน้า 72) กล่าวเชิงสรุปว่า อาคารสถานที่เป็นปัจจัยที่สำคัญตามเกณฑ์ ของการบริหารการศึกษา ประกอบด้วยอาคารที่ใช้ทำการเรียนการสอน อาคารประกอบอื่น ๆ รวมทั้งบริเวณโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมที่ดี ย่อมจะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมอย่างมาก ดังนั้น ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษา 2 และเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

4.4 ปัจจัยด้านสถานประกอบ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสถานประกอบการ เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ทั้งนี้เพราะสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องถือว่าเป็นเสมือนสถานศึกษา

แห่งที่ 2 ของนักเรียน ต้องมีความพร้อมในการฝึกอาชีพตามสาขาวิชาชีพ สามารถจัดผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงาน คู่มือการฝึกสอนอาชีพให้นักเรียนทุกแผนกช่างที่เข้ารับการฝึก และต้องมีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่นักเรียนศึกษาอยู่ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้ เอาใจใส่นักเรียนทั้งในเรื่องการฝึกงาน เรื่องส่วนตัว ครูฝึกอธิบายการใช้เครื่องมือและแนะนำเรื่องความปลอดภัยก่อนลงมือปฏิบัติงานจริง สอดคล้องกับงานวิจัย ประภัสสร สังขมัลย์ (2545, หน้า 109) ได้ศึกษาพบว่า สถานประกอบการจัดผู้ควบคุมการฝึกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้กับนักเรียนในอัตราสูง ซึ่งสอดคล้องกับ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541, หน้า 129) ให้ความเห็นว่า ครูฝึกควรอธิบายการใช้อุปกรณ์ให้กับนักเรียนเข้าใจ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ก่อนที่จะได้ฝึกปฏิบัติ รวมทั้งได้รับความปลอดภัย ในขณะที่ฝึกปฏิบัติ สถานประกอบการต้องรู้จักเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิชาที่เรียน วัสดุอุปกรณ์การฝึกที่เพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้เป็นอุปกรณ์ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ใช้ได้อย่างปลอดภัย และมีครบชุดสำหรับการฝึกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ เกิดทักษะและความชำนาญโดยตรง มากกว่าทฤษฎีในห้องเรียน สอดคล้องกับ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540, หน้า 75) ให้ความเห็นว่า ควรจัดฝึกให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เครื่องมือที่ทันสมัย เกิดความเชื่อมั่นในทักษะฝีมือทางอาชีพ จากการได้รับการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่มีความพร้อมและมีความทันสมัยในเรื่องของเครื่องมือการฝึกอาชีพ สำหรับการกำหนดค่าตอบแทนให้กับนักเรียน สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้ให้เบี้ยเลี้ยงแก่นักเรียนในขณะที่ฝึกปฏิบัติ อาจเป็นเพราะสถานประกอบการต้องลงทุน ค่าใช้จ่ายในการ ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนรวมทั้งผู้ควบคุมการฝึก วัสดุอุปกรณ์การฝึกชนิดฟุ่มเฟือยที่ใช้แล้วหมดไป อีกทั้งการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันชะลอตัวลงมาก แต่ที่สถานประกอบการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ก็เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลและจากการเชิญชวนและขอรับรองจากสถานศึกษาในท้องถิ่น โดยจุดประสงค์หลักของการฝึกอาชีพนั้นเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้นักเรียน การให้ค่าตอบแทนนั้นแล้วแต่ข้อตกลงของสถานประกอบการจะพึงจัดให้ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการฝึกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญใจ คันธารัตน์ (2540, หน้า 120) ให้ความเห็นว่า สถานประกอบการควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้นักเรียนตามอัตราที่ตกลงไว้โดยไม่อยู่ภายใต้กฎหมาย

ปัจจัยที่มีอำนาจการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามสาขาช่างได้ ดังนี้

1. สาขาอุตสาหกรรม เรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสม ทั้ง 3 ปัจจัย .66 และสามารถทำนายพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 43.10 ส่วนที่เหลือร้อยละ 56.90 เกิดจาก

ปัจจัยอื่น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์สาขาวิชาอุตสาหกรรม ดังนี้

โรงงานอุตสาหกรรมที่เปิดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี สาขาอุตสาหกรรมถือว่าเป็นสถานศึกษาแห่งที่ 2 นักเรียนจะต้องไปฝึกพร้อมกับสถานประกอบการ การจัดพื้นที่บริเวณโรงงานจะต้องจัดสภาพให้พร้อมที่จะฝึกปฏิบัติ มีความปลอดภัยในการทำงาน แสงสว่างเพียงพอ พื้นที่ทำงานมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก การจัดเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ จะต้องจัดอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกต่อการนำไปใช้ เมื่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดี ก็จะทำให้สุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน รวมทั้งจิตวิทยาการเรียนรู้ ดังที่ บาซิล (Basil, 1995 อ้างถึงใน สุเทพ การุณลักษณ์, 2539, หน้า 26-46) ดีขึ้นด้วย และสอดคล้องกับ Flippo (1984, p. 334) กล่าวว่า การจัดสถานที่บริเวณทำงานตลอดจนสภาพการทำงานที่ดี มีความสะดวกสบายขณะปฏิบัติงาน จะทำให้คนทำงานเกิดความมั่นใจในการทำงานยิ่งขึ้น ผู้ที่ฝึกปฏิบัติในการทำงานในโรงงานสาขาอุตสาหกรรม จะเป็นนักเรียนที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใช้เวลาเรียน 3 ปี ประสิทธิภาพที่ใช้ในการปฏิบัติงานจะมีมากขึ้น นักเรียนจะมีทักษะในการทำงานและเป็นที่ต้องการของโรงงาน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ (กรมอาชีวศึกษา, 2541, หน้า 13) คือ พัฒนานุเคราะห์ให้มีฝีมือ มีความรู้ความสามารถ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ นักเรียนที่ตัดสินใจในสายอาชีพ จะเกิดทักษะในงานอาชีพมากขึ้น แข่งขันกับตลาดแรงงานได้ สอดคล้องกับ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541, หน้า 117) ให้ความเห็นในด้านหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เนื้อหารายวิชาจะส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในงานอาชีพ เพราะเป็นหลักสูตรที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การฝึกอาชีพในสถานประกอบการสาขาอุตสาหกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานประกอบการจะต้องจัดครูฝึกให้กับนักเรียน เพราะเวลาทำงานทุกครั้งมักจะมีปัญหา ครูฝึกหรือผู้ควบคุมการฝึกสามารถแก้ไขหรือแนะนำในทางที่ถูกได้ นอกจากนี้ครูผู้สอนในสถานศึกษาจะต้องไปนิเทศนักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ แต่ในปัจจุบันนี้วิทยาลัยแต่ละแห่งจะมีครูไปนิเทศหรือจะไปตรวจการฝึกอาชีพของนักเรียนมีน้อย เพราะติดภาระในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527, หน้า 70-71)

2. สาขาพาณิชยกรรม เรียงลำดับความสำคัญของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านชุมชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์พหุคูณสะสม .71 และสามารถทำนายพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 50.40 ส่วนที่เหลือร้อยละ 49.60 เกิดจากปัจจัยอื่น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์สาขาพาณิชยกรรม ดังนี้

วิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยการอาชีพ ที่เปิดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีสาขาพาณิชยกรรมควรจะให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ให้การสนับสนุนและมี

บทบาทต่อการศึกษาของนักเรียน (เกษม สิริสัมพันธ์, 2525, หน้า 14-15; ก่อ สวัสดิพานิชย์, 2522, หน้า 21) ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายทางการศึกษาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองต้องเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสำคัญต่อการศึกษา เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าของบุตรตัวเองมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้รับรู้ผลการเรียนของนักเรียน (ก่อ สวัสดิพานิชย์, 2522, หน้า 21) จึงถือว่าผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในขั้นสุดท้าย สำหรับแนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน สถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรง (สุรัฐ ศิลปอนันต์, 2542, หน้า 24-32) นอกจากนั้นสถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็ง สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2542, หน้า 168) เห็นว่าชุมชนจะดำรงรักษาความเข้มแข็งไว้ได้มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ของบุคคลในชุมชน สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคคลในชุมชนให้มีความรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการแก้ปัญหา จัดการปัญหาโดยการร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการกับสถานศึกษา

3. สาขาเกษตรกรรม เรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านนักเรียนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณสะสม ทั้ง 2 ด้าน .84 และสามารถทำนายพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ได้ ร้อยละ 66.60 ส่วนที่เหลือร้อยละ 33.40 เกิดจากปัจจัยอื่น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์สาขาเกษตรกรรม ดังนี้

การเรียนรู้ทางด้านเกษตรกรรม ต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในด้านนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่หรือสถานประกอบการที่รับนักศึกษาสาขาเกษตรกรรมจะต้องจัดระเบียบการสอนให้ตรงกับหลักสูตรและสภาพของท้องถิ่น ถ้าสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ดังที่ สนอง สิริกุลวัฒนา (2530) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนว่าชุมชนมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนอย่างแยกไม่ออก เพราะโรงเรียนอยู่ในชุมชน สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า โรงเรียนและชุมชนตั้งเป้าหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาค่อนข้างสูงแต่สามารถบรรลุความสำเร็จได้และใช้ความพยายามความร่วมมือกันที่จะส่งเสริมสนับสนุนจัดประสบการณ์นำไปสู่ความสำเร็จของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 19)

4. สาขาศิลปกรรม เรียงตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณสะสม .77 และสามารถทำนายพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ ร้อยละ 51.20 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 48.80 เกิดจากปัจจัยอื่น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์สาขาศิลปกรรมดังนี้

การเรียนสาขาทางด้านศิลปกรรมนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างยิ่ง เพราะการบริหารจะใช้กระบวนการบริหารในการปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมและให้มีความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ ขอบข่าย และความสำคัญของงานที่ปฏิบัติ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการทุกสาขา เพื่อพัฒนางานหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน การจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อเป็นการจัดหาและเพิ่มพูนแหล่งความรู้และงานวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินงานประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ สวีนี้ (Sweeney, 1992) พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลควรเน้นความสำเร็จโดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและในห้องเรียน กำหนดนโยบายการเรียนการสอน และให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมใน การตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน ตลอดจนกระบวนการประเมินผล ซึ่งผู้บริหารจะต้องคิดแผนงานในการแก้ไข ปัญหาการเรียนรู้นักเรียนรวมทั้งการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนอยู่เสมอ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จะทำให้ทราบถึงความสามารถของนักเรียนว่าอยู่ในเกณฑ์ใด เมื่อเทียบกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ควรประสานงานในด้านวิชาการ คือ การจัดการในด้านเนื้อหาวิชา วัสดุ อุปกรณ์ การจัดชั้นเรียน สนับสนุน แผนงาน โครงการวิชาการต่าง ๆ ในโรงเรียน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนครู โดยจะมีการสื่อสารกับครูเกี่ยวกับเป้าหมาย และวิธีการดำเนินงาน จะช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาทางการเรียนการสอน

5. สาขาคหกรรม เรียงตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณสะสม .82 และสามารถทำนายพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ได้ร้อยละ 63.20 ส่วนที่เหลือร้อยละ 36.80 เกิดจากปัจจัยอื่น ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์สาขาคหกรรม ดังนี้

การเรียนสาขาทางด้านคหกรรม เป็นสาขาหนึ่งของการเรียนทวิภาคี ซึ่งเนื้อหาในหลักสูตรส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องการปฏิบัติ ดังนั้น อาคารสถานที่จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพ ซึ่ง หวน พินธุพันธ์ (2518, หน้า 72) ได้กล่าวถึง การบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนว่า ประกอบด้วยอาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งบริเวณโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมที่ดี ย่อมจะส่งผลให้นักเรียนนักศึกษามีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา และสังคมอย่างมาก นอกจากนี้ สมชาย สหชัยรุ่งเรือง (2540, หน้า 50-51) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรีได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของอาคารเรียนไว้ว่า ควรจะใช้ ได้ดีทุกฤดูกาล ถูกสุขลักษณะ จำนวน และขนาดของอาคารพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนรวมทั้งประโยชน์ใช้สอยที่จะเกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ความสะดวกและปลอดภัยเป็นหลัก ไม่มุ่งเอาแต่ความสวยงามเป็นใหญ่ การขยายโรงเรียนควรก่อสร้างได้สะดวก ทั้งแนวตั้งและแนวนอน ทนทานต่อการใช้งาน อาคารสถานที่เครื่องใช้ต่าง ๆ ต้องแข็งแรงเพราะนักเรียนอาจจะไม่รู้จักรักษาหรือไม่รู้จักรักษาเหมือนผู้ใหญ่ ความสมบูรณ์แบบของโรงเรียนควรมีเครื่องมือเครื่องใช้อย่างสมบูรณ์ เหมาะสม นอกจากนี้อาคารเรียนควรมีห้องเรียนและห้องพิเศษ เพื่อความเหมาะสมต่อการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 ควรสร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียนที่เรียนในระบบทวิภาคี โดยการประชาสัมพันธ์ การแนะแนวเพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีในการทำงาน
- 1.2 ครูที่สอนนักเรียนในระบบทวิภาคี จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน จัดทำสื่อการเรียนการสอน และเลือกใช้สื่ออุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมตรงกับเนื้อหาวิชาที่สอน
- 1.3 สถานศึกษาควรจัดความพร้อมของห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ
- 1.4 สถาบันการอาชีวศึกษาควรจัดอบรมสัมมนานักเรียนในเรื่องหลักทฤษฎีการปฏิบัติงาน ก่อนที่นักเรียนจะไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 1.5 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.6 ผู้บริหารควรจัดหาเอกสาร หลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนสำหรับครูผู้สอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้า เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมากำหนดรูปแบบในการพิจารณาการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
- 2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 1, 2 และ 3 กลุ่มตัวอย่างควรประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน เช่น ครูผู้สอน สถานประกอบการ และนักเรียน เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาในมุมมองอื่น ๆ เช่น มุมมองของประชาชน ผู้ปกครอง หรือผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา เป็นต้น